ORSAM TUTANAKLARI
No: 3, Nisan 2010

BM GENEL SEKRETERİ IRAK ÖZEL TEMSİLCİSİ AD MELKERT'İN 9 NİSAN 2010'DA ORSAM'DA YAPTIĞI KONUŞMA

UN GENERAL SECRETARY IRAQ SPECIAL REPRESENTATIVE AD MELKERT'S SPEECH AT ORSAM ON 9 APRIL 2010

المحاضرة التي القيت في "اورسام" بتاريخ ٩ نيسان / ابريل ٢٠١٠ من قبل أد ميلكرت ممثل السكرتير العام لهيئة الأمم المتحدة في العراق

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES
مركز الشرق الأوسط للدراسات الاستراتيجية

ORSAM
TUTANAKLARI

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye'de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuştur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaştırmıştır.

Ortadoğu'ya Bakış

Ortadoğu'nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barışın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu'daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaşmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaştırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaştırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM'ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araştırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaştırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye'de konuk edilmesini kolaylaştırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

ORSAM TUTANAKLARI, No: 3

BM GENEL SEKRETERİ IRAK ÖZEL TEMSİLCİSİ AD MELKERT'İN 9 NİSAN 2010'DA ORSAM'DA YAPTIĞI KONUŞMA

UN GENERAL SECRETARY IRAQ SPECIAL REPRESENTATIVE AD MELKERT'S SPEECH AT ORSAM ON 9 APRIL 2010

المحاضرة التي القيت في "اورسام" بتاريخ ٩ نيسان / ابريل ٢٠١٠ من قبل أد ميلكرت ممثل السكرتير العام لهيئة الأمم المتحدة في العراق

Nisan 2010
ORSAM - Ankara

Oturum Başkanı Meliha Altunışık:

Ad Melkert Hollanda'da İşçi Partisi'nden milletvekilliği ve Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı görevlerinde bulundu. 2001'de İşçi Partisi başkanlığına seçildi. Bundan sonra Dünya Bankası'nda Yönetim Kurulu üyesi olarak üç yıldan fazla görev yaptı ve o dönemki Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Annan tarafından 2006'da BM Genel Sekreter Müsteşarlığı ve UNDP'nin yönetici kadrosuna atandı.

Sayın Melkert şuanda BM'nin Irak Özel Temsilcisi olarak görev yapmakta ve bugün genel seçimler sonrası Irak'taki durum hakkında konuşacak.

Sayın Melkert'in konuşması yaklaşık 20 dakika sürecek çünkü bu toplantının interaktif bir toplantı olmasını istiyoruz, Melkert'in konuşmasından sonra soru-cevap ve tartışma bölümüne geçeceğiz.

Ad Melkert:

Öncelikle bu sunum için ve büyük bir fırsat olarak gördüğüm bu toplantı için size çok teşekkür ederim. Günaydın. Ankara'da bulunma sebebim Türk Hükümeti ile temaslarda bulunarak, onların BM'nin Irak'taki rolü ve faaliyetleri konusunda görüşlerini ve tavsiyelerini alma şansına sahip olmaktır. Bu bağlamda, dün Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile ve birçok başka yetkili ile görüştüm.

Burada sizlerin sorularını duymak ve düşüncelerini dinlemek de benim için büyük bir şans ve fırsat çünkü biz BM olarak kendimizi küresel anlamda toplumların çıkarlarının temsilcisi olaral görüyoruz ve Irak gibi karışık bir ortam için bu rolümüzü özellikle önemsiyoruz.

Biz BM olarak Irak'ta her yıl yenilenen bir Güvenlik Konseyi kararına dayanarak bulunuyoruz. Bu karar bize Irak hükümetine istedikleri sürece birçok konuda tavsiye verme ve siyasi ve ekonomik konulara ilişkin süreçleri Irak'ın çıkarlarına hizmet edecek şekilde destekleme yetkisi vermektedir.

İnsani konularda, insan hakları alanında oldukça etkiniz fakat bazı siyasi konularla da günlük olarak ilgileniyoruz ve açıkçası bunlar bizim Irak'taki temel faaliyetlerimiz arasına giriyor. Ben de sizlere yapacağım konuşmamda siyasi süreçlere ilişkin oynadığımız rollerden bahsedeceğim. Lütfen herhangi bir sorunuz ya da yorumunuz olduğunda paylaşmaktan çekinmeyin.

İzin verirseniz öncelikle, Irak'taki büyük ölçüde seçim sonuçlarının hâkim olduğu gündemden bahsetmek istiyorum. BM bir yılı aşkın süredir Bağımsız Yüksek Seçim Komitesi (IHEC) tarafından yönetilen seçim sürecine yakından dâhil olmuş durumdaydı.

IHEC birçok farklı siyasi grubun temsilcisinden oluşsa da seçimleri bağımsız şekilde yönetmek ile yükümlüydü. Biz de BM olarak seçimlerin her aşamasında günlük olarak IHEC'e tavsiyelerde bulunduk.

Seçim sürecinin ilk aşaması seçmen kayıt listesini hazırlamaktı. Irak gibi hemen hemen hiç nüfus kaydı olmayan bir ülkede bu oldukça zor bir görevdi. İkinci aşama seçim yasasının hazırlanması konusunda tavsiyelerde bulunmaktı ve bu da milletvekilleri ile oldukça çok sayıda temaslarda bulunmak anlamına geliyordu. Seçim yasası konusunda uzlaşmaya varmak biraz fazla zaman aldı ama şunu belirtmek gerekir ki en sonunda seçim yasası konusunda varılan uzlaşma oldukça güçlü ve takdir edilmesi gereken bir kazanımdı. Seçim yasası konusunda uzlaşmaya varma sürecinde BM bazı noktalarda varılan açmazları çözmek için kilit rol oynadı. Bu noktalarda önemli siyasi partiler de BM'nin sürece dahil olmasını ve tarafları bir araya getirmesini talep ettiler.

Sonraki aşama aday listelerinin hazırlanması gibi teknik hazırlıktı. Bildiğiniz gibi, yeni kabul edilen seçim yasası Saddam döneminde mevki sahibi olan kişilerin kamu görevlerini icra etmesini yasaklıyor. Bu Irak için meşru bir hak ve egemenlik alanı çerçevesinde verdiği bir karardır ancak bu yasanın uygulanması bazı sıkıntılara yol açtı çünkü tam olarak bir netlik söz konusu değildi. Örneğin bazı kişiler siyasal sürece katılmaktan men edildiler fakat neden ve hangi kriterlere göre men edildikleri kendilerine bildirilmedi. Biz bu konuda IHEC'e tavsiyelerde bulunmaya çalıştık çünkü oy verilen ve listede aday olarak görünen kişiler siyasal süreçten men edilmiş kişileri de içeriyordu ve birçok yerde bu kişiler yasaklı olmayan adaylar ile değiştirildi. Bu Irak halkının 60.000'den fazla aday ve 300'den fazla parti arasından oldukça büyük bir seçim yapması anlamına geliyordu.

7 Mart 2010'da, Seçim Günü gördüğümüz manzara çok etkileyiciydi. Irak halkı tam anlamıyla motive olmuş şekilde oy veriyordu. Özellikle seçim gününün ilk saatlerinde Bağdat'ta gerçekleşen üzücü olaylara rağmen katılım yüzde 62'nin üzerindeydi ve bu birçok standarda göre fena sayılmacak bir orandı. Ama genel anlamda seçim günü herşey yolundaydı. Katılım iyiydi ve belki de herşeyden önemlisi genel atmosfer çok iyiydi ve seçimlerin Irak'ın geleceği için ileriye doğru atılan büyük bir adım olduğu konusunda bir uzlaşı vardı.

Daha sonraki aşama oyların sayımıydı. Seçim yasası karmaşık olduğu için sayım süreci de biraz karışıktı.

Sisteme, geçmiş seçimlerde yaşanan hile karıştırma ve sonuçları etkileme çabalarından edinilen tecrube nedeniyle, birçok denetim ve denge öğeleri aşılandı. Aslına bakılacak olursa bu kez de benzer çabalar sarf edenler oldu fakat bu kez sistemin bu çabaların seçim sonuçlarını engelleyebilecek düzeyde olmasına izin vermeyecek olgunluğa eriştiğine inanıyoruz. Özetle, IHEC'e günlük olarak her aşamada tavsiyelerde bulunduk ve ciddi bir sistem hatası ile karşılaşmadık. Bu nedenle de seçimlerin ve 26 Mart

2010'da açıklanan kesin olmayan sonuçların yeterince adil olduğunu düşünüyoruz.

Seçim sonuçların hala kesinleşmemesinin nedenine de değinmek gerekirse, Irak'taki seçim yasasına göre, seçim sonuçları Yüksek mahkeme tarafından adaylar veya partiler tarafından yapılan tüm itirazlar veya başvurular değerlendirildikten sonra, onaylanacak ve sonuçlar ancak bundan sonra kesinleşecek. Şuanda bulunduğumuz aşama budur

Yüksek Mahkeme şuanda özellikle Bağdat'taki yeniden sayım taleplerini ve seçimlerin yapılışından memnun olmadığını dile getiren Kanun Devlet Koalisyonu'nun lideri Sayın Maliki tarafından yapılan itirazları ve yeniden sayım taleplerini değerlendiriyor. Oyların yeniden sayılıp sayılmayacağına mahkeme karar verecek.

Bu süreç 2-3 hafta daha alabilir. İlginç olan, bu süreç devam ederken seçim sonuçlarının kesinleşmemiş haline göre seçimlerden en güçlü partiler olarak çıkan 4 blok; Sayın Allawi'nin liderliğindeki Irakiya, Maliki'nin önderliğindeki Kanun Devleti koalisyonu, farklı partilerden oluşan ama temel olarak Irak Yüksek İslam Konseyi ve Sadırcılar'ın başını çektiği Irak Ulusal İttifakı ve Kürdistan İttifakı, arasında pazarlıkların başlamış olması.

Ayrıca partiler ve liderler arasında ikili görüşmelerin yanısıra, yabancı ülkelere gerçekleştirilen ziyaretler de popüler bir yöntem olarak karşımıza çıkıyor. Bu yabancı destinasyonlar arasında, Riyad, Tahran ve Şam'ın yanısıra Ankara ve İstanbul da oldukça popüler. Şuanda bu sürecin nasıl şekilleneceğini tahmin etmek için ise henüz erken olduğunu düşünüyorum. Hükümet kurma çabaları Yüksek Mahkeme'nin seçim sonuçlarını onaylamasını beklemek zorunda. Onaylandıktan sonra mevcut Cumhurbaşkanı Talabani yeni temsilciler meclisi için çağrıda bulunacak, meclis meclis başkanını seçecek, yeni cumhurbaşkanı seçilecek, ve meclisteki en geniş blok bir başbakan adayı önerecek, başbakan adayı da bir ay içinde hükümet kurmaya çalışacak ve eğer başarılı olamazssa başka bir başbakan adayı belirlenecek.

Tüm bunlar çok yasal ve teorik duruyor olasa da birçok karmaşık siyasi süreçlerden geçecek çünkü tahmin edeceğiniz üzere meclis başkanlığı, başbakanlık, cumhurbaşkanlığının hangi partilerden olacağı konusunda yoğun müzakereler yapılacak. Tüm bunlar aslında şuan için spekülasyondan ibaret, sürecin nasıl işleyeceğini ve sonuçlanacağını zaman gösterecek.

BM siyasi müzakerelerde tarafların isteği üzerine tavsiye verme ve arabuluculuk ya da kolaylaştırıcılık rolleri üstlenme yetkisine sahiptir. Fakat tarafların isteği olmadıkça, BM kendi inisiyatifi ile sürece müdahale edemez.

Şunu belirtmek istiyorum ki şuanda Irak'ta olanlar Irak siyasi tarihinde tarihsel bir önem arz ediyor çünkü bu Irak'ın kendi iradesi ile gerçekleştirdiği ilk seçim. Önceki seçimler temel olarak ABD tarafından yönlendiriliyordu. Yani bu, Irak'ın yeni hükümete barışçıl bir şekilde geçiş yaptığını gösterir ki bu da ilk Irak siyasi tarihinde ilk defa olan birşeydir.

Bu şüphesiz ki zaman alan bir süreçtir. Fark ettim ki bazı basın kuruluşları, özellikle ABD basını bu sürecin neden bu kadar uzun sürdüğünü anlayamamakta ve gerçek dışı yorumlarda

bulunmaktadır. Ben Avrupa siyaseti geçmişine vakıf bir kişi olarak, azınlık partilerini hükümete katılmaları için ikna etmenin zor bir süreç olduğunu biliyorum. Bu Hollanda ve Belçika'da da sıkça karşılaşılan bir durumdur ve zaman zaman aylar alır.

Fakat tabiki bu süreci kötü yönde etkileyen olaylar oluyor ki örneklerini geçen Pazar ve Salı günü gördük; Bağdat'ta patlamalar meydana geldi ve patlamalar hakkında da spekülatif yorumlarda bulunuldu. Patlamaların seçim süreci nedeniyle oluşan siyasi boşluk nedeniyle olduğu söylenildi. Ben bu tür şiddet olaylarının ardında yatan nedenlerin iyi düşünülmesi gerektiğine inanıyorum çünkü Irak'ta birçok aktör ve onların farklı motivasyonları var. Burada önemli olan farklı taraflarca kabul edilen, meşru görülen, Irak seçmeninin tercihlerine hitap eden bir hükümet kurulmasıdır. Çünkü Iraklı seçmen oylarının ne olduğunu merak ediyor. Bu anlamda sürecin en kısa sürede tamamlanması gerekmektedir.

Son olarak tüm bunları gözlemlediğimiz uluslararası ortam hakkında da birkaç şey söylemek istiyorum. Iraklı liderler ile bölge devletlerinin liderleri arasında oldukça yoğun bir iletişim olduğunu söyledim. Bu bazı Avrupa ülkeleri ve Washington'u da kapsıyor. Bu etkileşim ve iletişim Irak birçok anlamda gazete manşetlerinden silinse de uluslararası camianın hala yoğun olan ilgisini göstermektedir.

Irak hala BM'nin 7. Bölüm dâhilinde ilgilendiği bir ülkedir. Yani 1991 Körfez Savaşı sonrası döneme dayanan yaptırımlar hala uygulanmaktadır. Iraklılar tabiki bu durumun sona ermesini istiyorlar ve bizim de görevimiz onlara bu konuda yardımcı olmak. Ama tabiki Kuveyt ile sınırların tanınması gibi bir şart var ve hala Irak bu sınırı tanımış değil.

Bölgenin Irak üzerinde çıkarları ve bu nedenle ilgisi bulunmaktadır. Bu çıkarlar tarihsel ve ekonomik nedenlere dayanmaktadır. Türkiye olarak siz de bunların farkındasınız ve Irak'a bölge ve uluslararası camia tarafından atfedilen tarihi önem değişmemiştir.

Iraklıların kendi geleceklerini ve kaderlerini tayin edebilmeleri çok önemlidir ve BM bu konuda açık bir duruşa sahiptir. Yani uluslararası aktörler elbetteki Irak'ın siyasi işlerine ilgili olacaktır ve çeşitli şekillerde müdahale edecektir fakat bu müdahale her zamn yapıcı olmalıdır. Örneğin Türkiye ekonomik bağlar ile Irak'ın geleceğine yapıcı bir müdahalede bulunmaktadır. Malesef yapıcı olmayan müdahaleler de vardır, bazı aktörler de şiddet eylemlerini destekleyerek müdahalede bulunmaktadır.

Bu anlamda Irak'ın kuzeyindeki Bölgesel Kürt Yönetimi ve Federal Irak Devleti arasındaki ilişki önem taşımaktadır ve bu anlamda Türkiye'nin de önemli çıkarları vardır.

Biz BM olarak bu anlamda da talep olduğu sürece yapıcı bir rol üstlenmeye çalışıyoruz. Geçen hafta ben bizzat, Araplar ve Kürtler arasındaki sorunların çözümüne ilişkin Musul'da bir toplantıya ev sahipliği yaptım. Önümüzdeki aylarda muhtemelen petrol gelirlerinin paylaşımı, tartışmalı bölgeler ve Irak güvenlik güçleri ile peşmerge arasındaki ilişkilere ilişkin bir dizi girişimde bulunacağız. Zira güvenlik güçleri şuanda ABD'nin kontrolü altındadır fakat bu kısa zaman içinde değişecektir. Ayrıca sosyoekonomik gelişme de ilgilendiğimiz konular arasındadır.

Bunlar eğer doğru zamanda müdahale edilmezse istikrarsızlığı körükleyecek hatta, şiddet olaylarını artıracak, belki de bölgeye yayılmasına neden olacak olaylardır.

Tüm bunlar BM'nin Irak'taki siyasi misyonunun varlık sebeplerini oluşturmaktadır.

Burada soru-cevap periyodunu ve tartışmaları başlatmak üzere sözlerime son veriyorum. Bu fırsat için tekrar teşekkür ederim.

Meliha Altunışık:

Teşekkürler. Sanırım Irak'ın seçim sonrası süreçte karşı karşıya olduğu hem fırsatları hem de zorlukları özetlediniz.

SORU – CEVAP BÖLÜMÜ

SORU:

Seçim sonuçlarının Kerkük'ün statüsüne yapacağı etki hakkındaki fikirlerinizi öğrenmek istiyorum. (Oytun Orhan/ORSAM)

MELKERT:

Şuan halen seçim sonuçlarının etkilerini analiz etmek için erken olduğunu düşünüyorum. Birçok yoruma göre Kerkük'ten çıkan seçim sonuçları oyların Kürt partiler ve Irakiye koalisyonu arasında dengeli bir şekilde dağıldığını gösteriyor. Bu da Kerkük'ü farklı etnik grupların kendi evleri gibi gördüklerini yani uzun süredir bilinen bir gerçeği doğrulıyor. Dolayısıyla Kerkük'ün geleceği için bulunacak bir çözüm mutlaka Kerkük'te yaşayan grupların tamamının rızası çerçevesinde olmalı ve bu seçimden çıkan sonuçlar da bu gerçeği destekler nitelikte. Kerkük hakkında Irak seçimlerinden çıkan ve Irak siyasetinin genelini etkileyen sonuçlardan bağımsız şekilde düşünmek de yanlış olacaktır. Kerkük gibi hassas konularda ne tür bir yol izleneceği seçimlerin genel sonuçlarına ve bu sonuçlar sonucunda kurulacak hükümete bağlıdır. Yani beklemeliyiz ve yeni hükümetin nasıl bir yol izleyeceğini görmeliyiz.

Ayrıca, bu sonbaharda Irak'ta bir nüfus sayımı yapılacağına ilişkin bir anlaşma var. Bu sayım Kerkük için oldukça önem taşıyor. Bilindiği gibi Kerkük 141. maddeye dahil. Fakat nüfus sayımı seçmen kaydı gibi sorun yaşanan konular için de önemli.

Kerkük için nasıl bir gelecek bekleniyor konusunda ise, önceden de ifade ettiğim gibi biz BM olarak tavsiyeler vermek konusunda hazırız. Aslında bu benim Güvenlik Konseyi'ne ilettiğim bir konu, bence seçimler de geçtikten sonra artık Kerkük ve diğer tartışmalı bölgelere ve petrol gelirlerin dağıtımı ile güvenlik ile ilgili meselelere çözüm getirmenin sırası gelmiştir. Çünkü bu konulara doğru zamanda doğru çözümler bulunmazsa Irak'taki normalleşme süreci gerçek manasıyla gerçekleşemez.

SORU:

Iraklı liderler hükümet kurma ile ilgili tartışmalarını neden yabancı ülkelere taşıyorlar, bununla ne elde etmek istiyorlar? (ABD Büyükelçiliği Görevlisi)

MELKERT:

Resmi süreç henüz başlamadı. Yabancı ülkelere yapılan seyahatlerin anlamı yabancı aktörler ile Iraklı liderlerin amaçları ve niyetleri hakkında açık bir anlayış oluşturmak ve hükümet

kurma sürecinde destek olmalarını istemek olabilir.

Benim gözlemime göre destek aramak için gidiyorlar. Liderlerin kendileri ile uluslararası manada işbirliği yapacak olan liderler ya da ülkelerin desteklerini sağlamaları bölge siyasetinde ve bölge aktörlerinin gözünde kabul görmeleri için gereklidir.

Irak'ın iç siyaseti üzerinde tarih boyunca yabancı aktörlerin çıkarları söz konusu olmuştur. Umud ediyorum ki, seçim sonuçları kesinleştikten sonra tüm Iraklı liderler Bağdat'ta bulunmalı ve Bağdat'a odaklanacaklardır. Bazı partiler bir dahaki aşama olarak temel siyasi partiler ile bir yuvarlak masa toplantısı düzenlemeyi teklif ettiler. Biz BM olarak hükümet kurma süreci konusunda hiçbir tercih hakkına sahip değiliz fakat bu toplantı ileriki süreç için olumlu bir adım olabilir.

SORU:

Irak'ta seçimlerden sonra siyasette gündem ne olacak? . (TRT Türk Muhabiri)

MELKERT:

Yeni hükümet için, ne tür bir hükümet olursa olsun, 2 temel gündem var. İlki; az önce de belirttiğim normalleşme ile ilgili konular yani; Araplar ve Kürtler arasındaki sorunların çözülmesi gibi sorunlar ve diğeri de sosyo-ekonomik gelişmedir. Bildiğiniz üzere geçen senenin sonunda petrol konusunda birçok önemli anlaşma imzalandı ve önümüzdeki aşama petrol üretiminin yönetilmesi konusunda Erbil ve Bağdat arasında bir anlaşmaya varmak olacaktır. Sosyoekonomik standartları geliştirmek yönünde oldukça büyük bir ihtiyaç vardır. Çünkü geçtiğimiz yıllarda zarar gören sosyoekonomik durum, normalleşmenin ve istikrarın önemli bir belirleyicisidir. Yani istikrar ve normalleşme dendiğinde sadece siyasi konuları değil, sosyoekonomik konuları da gözönüne almalıyız.

SORU:

BM mülteciler ve Ülkesinde Yerinden Edilmiş Kişiler ile ilgili ne gibi faaliyetler yapıyor? (Meliha Altunışık)

MELKERT:

Ülkelerinde Yerlerinden Edilmiş Kişiler ve mültecilerin durumu farklıdır. İlk grup için şunları söylemek mümkün; BM UNHCR, UNICEF ve beşeri işler ofisi yoluyla insanlara günlük problemleri ile mücadele etmek konusunda yardım etmektedir. Bu statüde bulunan yüz binlerce insan var. Bu insanlar çok zor durumlarda yaşıyorlar ve BM olarak biz bu durum ile çok ilgiliyiz ve açıkçası siyasi partileri, yeni hükümetin bu insanların durumunu bir onur meselesi olarak algılaması ve onlara yaşayacak bir yer bulması gerektiği konusunda ikna etmeye çalışıyoruz. Her durumda bu insanların yeniden yerleştirilmesi ciddi bir şekilde ele alınacak ve onlara istihdam yaratılmaya çalışılacaktır.

Mülteciler konusu ise biraz daha farklı çünkü farklı durumda olan mülteciler var. Örneğin kimi çok zor durumlarda yaşıyor ve geri dönmek istiyor, kimi zor durumda ama geri dönmek istemiyor, kimi ise iyi şartlara sahip. Aslında birçoğu bulundukları yerlerde yani Suriye, Ürdün gibi ülkelerde kalmak istiyor. Irak'taki güvenlik durumundan endişe ediyorlar. UNHCR ve diğer organizasyonlar mülteciler konusunda açık ve doğru bir tablo oluşturmaya ve Irak hükümetinin onla-

rın yeniden ülkelerine dönmeleri için yapması gerekenleri belirlemeye çalışıyorlar. Fakat belirttiğim gibi bazıları güvenlik bazıları da başka siyasi nedenlerden dolayı dönmek istemiyor. Yani mülteciler konusunda genel bir tablo çizmek zor. Normalleşme konusunda mülteciler de kesinlikle çözülmesi gereken bir sorundur.

Aslında konuşmamda, güvenlik durumuna değinmedim, şimdi değinmek istiyorum. Güvenlik hala hükümeti ve BM gibi uluslararası kuruluşları çalışmalarında engelleyen bir konu olmaya devam ediyor. Toplamda şiddet olaylarının sayısı azalmış olsa da, hala her gün birçok ölüm, yaralama ya da adam kaçırma olayı oluyor. Yani durum öncekinden iyi olsa da, hala normal değil. Irak güvenlik güçleri ve polis arasında daha iyi bir koordinasyona ihtiyaç var.

Aynı zamanda ülkenin farklı bölgelerinde farklı bir güvenlik ortamı hâkim. Örneğin Kuzey ve Güney'de güvenlik daha iyi durumda iken, Ninova, Ambar, Bağdat ve Diyala'da güvenlik durumu bazen öngörülebilir iken bazen oldukça kötü hal alıyor. Bu hem hükümetin hem bizim üzerinde çalışıp, normalleşme için halletmemiz gereken bir sorun.

SORU:

ABD güçlerinin çekilmesinden sonra güvenlik durumu nasıl olacak?(İsmi Anlaşılamadı)

MELKERT:

Bunu önümüzdeki günlerde göreceğiz. Geçen sene Haziran ayında bazı ABD güçleri şehirlerden çekilmişti zaten fakat bu küçük bir adımdı çünkü önemli sayıda ABD gücünü ülkede bıraktı. Önümüzdeki dört ay içinde, ABD'nin yaptığı açıklamaya göre ABD güçlerini 50.000'e kadar düşüren bir çekilme meydana gelecek. Ben şahsen, Irak güvenlik güçlerinin ABD'nin çekilmesinden sonra güvenliği sağlayabilecek kadar ABD tarafından eğitildiğini düşünüyorum. Yani aşamalı olarak Irak güçleri kendi başına güvenliği sağlamayı başaracaktır.
Aslında güvenliğe ilişkin herşey bir spekülasyondan ibaret olduğu için kesin olarak ne olacağını kimse bilemez fakat ABD ile istihbarat elde edimi ve paylaşımı konusunda işbirliğinde kalacakları için yine de Irak güçlerinin kendi güvenliklerini sağlamayı başaracaklarına inanıyorum.

SORU:

Ben Erbil'de seçim gözlemcisiydim ve katılım ve adalet bakımından seçimlerden oldukça etkilendim. Gözlemlediğim tek sorun isim listeleri ile ilgiliydi. Her oy merkezinde 100'den fazla kişi isimlerini listede bulamadıkları için oy kullanamadı. Bununla ilişkili diğer bir sorun da bu kişiler durumdan şikayetçi oldukları halde şikayet formlarını doldurmak konusunda isteksiz davrandılar. BM bu tür sorunlar gözlemledi mi? Seçim sürecine ilişkin gözlemlediğiniz temel sorunlar nelerdi? (Selen Tonkuş/ORSAM)

MELKERT:

Şikayet formları konusunda ben şahsen ve BM olarak biz hemen hemen her açıklamamızda Iraklıları bu formları doldurmaya teşvik ettik ; "Hiçbir seçim mükemmel değildir, elbette sorunlar olacaktır ve Irak halkı da meşru haklarını kullanarak şikayetlerini dile getirmelidirler" şeklide konuştuk. Bu gerçekten ilginç bir nokta. Aynı sorun başka yerlerde de oldu mu diye bir araştırma yapacağım.

Vurguladığınız ilk nokta heryerde sıkça meydana geliyor. Ben seçim günü Kerkük'teydim. Listelerde ismini bulamayan insanlar seçmen güncelleme merkezine gönderilmeli ve koşullu sandık denilen sandıklarla oy kullanmalılardı. Bu oylar kapalı bir zarfa konulacak ve koşullu sandığa atılacak ve isimlerinin yazılı olduğu merkeze gönderilecek, orada isimlerini gerçekten yazılı ise, oylar oradaki sandığa aktarılacaktı. Aslında bu birçok yerde bu şekilde oldu fakat tabiki bunu kötüye kullanmaya ve çarpıtmaya çalışanlar da oldu. Aslında bununla daha çok önceki seçimlerde karşılaşıldı ve bu seçimlerdeki mevcut sistemin çarpıtma konusu ile iyi şekilde başa çıktığını düşünüyoruz ve bu nedenle seçimlerin adaletine inanıyoruz.

Sizin gözlemci olarak orada bulunmanızı çok takdir ettim. Irak halkı yabancı insanların onlarn yanında olmasından, ilgi göstermesinden mutluluk duyuyor.

Aslında tüm gözlemciler benzer konularda sorunlardan söz ettiler fakat hiçbiri seçim sürecini etkileyecek şekilde bir sorunun varlığından bahsetmedi.

SORU:

Seçim sonuçları Kürt partilerini oldukça ilginç bir pozisyona yerleştirdi. Kürt partilerinin stratejileri nelerdir? Müzakerelerden ne gibi kazanımlar elde etmek istiyorlar? (Kanada Büyükelçiliği Görevlisi)

MELKERT:

BM'nin bakış açısına göre Kürt partilerinin durumunun iki özelliği var;
Öncelikle bu seçimlerde daha çok parti var. Bilindiği üzere Goran ve İslami partiler de oy aldı. İlginç şekilde geçen Cumartesi tüm Kürt partiler biraraya gelerek Temsilciler Meclisi'nde temel ve hayati gördükleri konular hakkında ortak duruş sergileme kararı aldılar. Bu onların Bağdat'taki varlığı için önemli bir konu.

İkinci nokta ise Erbil'deki hükümetin liderleri bize herzaman bölgenin özerkliğinin onlar için çok önemli olduğunu fakat bölgenin Bağdat'taki temsiliyeti yani gücünü de çok önemsediklerini söylüyorlar ve bu Irak'ın geleceği ve birliği konusunda da önemli bir ipucu veriyor.

Teorik olarak Kürt blokları olmadan da koalisyonlar kurulabilir fakat onları hükümetin bir parçası olarak görmenin Erbil ve Bağdat arasındaki bağın en iyi Kürt partilerin de Bağdat'ta hükümet içinde yer alması ile dengede tutulabileceği iyi anlaşılmış durumdadır.

SORU:

Irak siyasetindeki temel sorunlardan biri siyasetin etnik kimlik temelli olmasıdır. Bazıları bunu Irak siyasetinin Lübnanlılaşması olarak değerlendiriyor. Ben geçen yazdan bu yana, Irak'ta etnik kimlik bazlı siyasetten Irak ulusal kimliğine dayanan bir siyasete doğru bir yönelim olduğunu gözlemliyorum. Siz sahada bulunan bir insan olarak bu konuda ne düşünüyorsunuz? (Meliha Altunışık)

MELKERT:

Bu çok önemli bir soru ve cevaplaması da kolay değil. Söylediğinizi kanıtlayan gelişmeler var. Örneğin Irakiya listesi ülkenin tümünde oy almak için bir çaba sarf etti ve Güney'de bunu başardı. Aynı şekilde Maliki'nin blo-

ğu da daha kuzeydeki bölgelerden oy aldı. Yani bu anlamda siyasi partilerin gündemi Irak'ın bir bölgesi ya da bir grubu değil, tamamıydı. Bu partilerin kendilerini "Irak" partileri olarak tanımladıklarının göstergesidir.

Geçen hafta BM ve Irak hükümeti arasında BM Kalkınma Yardım Çerçevesi isimlibir anlaşma imzalandı. Bu BM ve Dünya Bankası kurumlarının yeni hükümet ile dört yıl boyunca içinde olacağı işbirliğinin çerçevesini çiziyor. Irak'ı bir bütün, bir ülke olarak ele almak Irak devletinin tarihsel bütünlüğünün hala liderler ve partilerin kimlik tanımlamalarında belirleyici bir faktör olduğunu gösteriyor.

SORU:

Türkiye'nin Irak ile ilişkilerini ve genel olarak Türkiye'nin rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz? (İngiltere Büyükelçiliği'nden Christian Wilson)

MELKERT:

Ben şahsen ciddi şekilde Türkiye ile Irak arasındaki yapıcı ilişkiye şahit oldum. Ankara'ya gelmeden önce Türkiye'nin Washington Büyükelçisi ve Bağdat Büyükelçisi ile görüşmelerim oldu ve görüşmelerde Irak'a içinden geçtiği süreç ile ilgili ve partileri biraraya getirmek ile ilgili konuları tartıştık. Türkiye'nin Ninova'daki sorunlara ilişkin çıkarları bulunuyor ve biz BM olarak Türkiye tarafından tarafları diyalog için bir araya getirmek konusunda teşvik ediliyoruz. Geçen hafta Irak Başbakan Yardımcısı İsawi ile partileri bir araya getirmek konusunda bir çabamız oldu.

Türkiye'nin Kerkük'teki ve diğer tartışmalı bölgelerdeki çıkarlarının farkındayım. Türk Hükümeti'nin bu konuda bir duruşu var ve ben bu duruş konusunda yorum yapmaya yetkili değilim fakat şunu söylemeliyim ki Türkiye'nin bu duruşu BM'ye farklı fikirleri gözönüne alarak, onları ortak bir zeminde bir araya getirerek süreci olumlu ve doğru yönde nasıl destekleyebileceği konusunda fikir vermektedir.

Açıkçası Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun çabalarından çok memnunuz. Geçen Ağustos'ta Bağdat patlamaları ile ilgili olarak Irak ve Suriye'yi uzlaştırmaya çalışmıştı, bunda net bir sonuç alınmamış olsa da tansiyonu sona erdirme konusunda ve Türkiye'nin arabulucu ya da kolaylaştırıcı rol üstlenme konusundaki niyetini ortaya koyma açısından oldukça önemli bir çabaydı. Biz BM olarak, hükümet kurulduktan sonra Irak'ın komşu ülkeler ile iyi ilişkiler içine girmesini destekliyoruz ve bu anlamda Türkiye'nin kendini iyi şekilde konumlandırdığı çok açıktır.

Ayrıca Irak ve Türkiye arasında gelişen, özellikle Kuzey ile gelişen ve tüm ülkeye yayılacağına inandığımız, ekonomik ilişkiler çok umut vaat ediyor. Bunlar Türkiye ve Irak'ı Körfez ve Avrupa arasında bir köprü haline getiriyor.

SORU:

Irak'taki PKK aktiviteleri ile ilgili gözlemleriniz nelerdir? (İsmi Anlaşılamadı)

MELKERT:

PKK aktiviteleri konusunda gazetelerden okuduklarım dışında hiçbir gözlemim yok. BM olarak bu soruna insani açıdan yaklaşıyoruz. Mahmur kampındaki mülteciler konusunda UNHCR'ın çalışmaları var. BM bu konuda Türkiye ve Irak arasında bulunacak her çözümü destekleyecektir. Tabiki bu konuda ABD'nin de rolü var fakat BM'nin direkt bir rolü yoktur.

ORSAM AKADEMİK KADROSU

Hasan Kanbolat	ORSAM Başkanı
Habib Hürmüzlü	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
Doç. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Gazi Üniversites
Doç. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu Ekonomileri - Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem Tür	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Ahi Evran Üniversitesi
Dr. Neslihan Kevser Çevik	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
Dr. Didem Danış	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Galatasaray Üniversitesi
Dr. Jale Nur Ece	ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
Dr. İlyas Kamalov	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Atatürk Üniversitesi
Dr. Süreyya Yiğit	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Av. Aslıhan Erbaş Açıkel	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
Volkan Çakır	ORSAM Danışmanı, Afrika
Bilgay Duman	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Ogün Duru	ORSAM Yönetici Editörü
Oytun Orhan	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Sercan Doğan	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nebahat Tanriverdi	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Selen Tonkuş Kareem	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Uğur Çil	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nazlı Ayhan	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
Leyla Melike Koçgündüz	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
Göknil Erbaş	ORSAM Uzman Yardımcısı, Karadeniz
Aslı Değirmenci	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Jubjana Vila	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
Dr. Seyfi Kılıç	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
Kamil Erdem Güler	ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı
Çağlayan Arslan	ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı

ORSAM DANIŞMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid	Irak Danıştayı Eski Başkanı
Prof. Dr. Hayati Aktaş	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Hasan Alsancak	BP & BTC Türkiye, Enerji Güvenliği Direktörü
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Ahat Andican	Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Dorayd A. Noori	Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Prof. Dr. Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Ali Arslan	İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
Başar Ay	Türkiye Tekstil Sanayi İşveren Sendikası Genel Sekreteri
Prof. Dr. Mustafa Aydın	Kadir Has Üniversitesi Rektörü
Doç. Dr. Ersel Aydınlı	Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
Doç. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Ortadoğu Dan., Abant İzzet Baysal Üni., Uluslararası İlişkiler Böl.
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı	ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Itır Bağdadi	İzmir Ekonomi Üni. Öğretim Gör., Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Böl.
Prof. Dr. İdris Bal	TBMM 24. Dönem Milletvekili
Yrd. Doç. Dr. Ersan Başar	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Müh. Bölüm Başkanı
Kemal Beyatlı	Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı
Barbaros Binicioğlu	Ortadoğu Danışmanı
Prof. Dr. Ali Birinci	Türk Tarih Kurumu Başkanı
Doç. Dr. Mustafa Budak	Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
E. Hava Orgeneral Ergin Celasin	23. Hava Kuvvetleri Komutanı
Volkan Çakır	ORSAM Danışmanı, Afrika
Doç. Dr. Mitat Çelikpala	Kadir Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya	İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü
Dr. Didem Danış	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü
Prof. Dr. Volkan Ediger	İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
Prof. Dr. Cezmi Eraslan	Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
Prof. Dr. Çağrı Erhan	Ankara Üniversitesi ATAUM Müdürü, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Ortadoğu Dan., Ahi Evran Üni., Uluslararası İlişkiler Böl.Başkanı
Dr. Amer Hasan Fayyadh	Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
Av. Aslıhan Erbaş Açıkel	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
Cevat Gök	Irak El Fırat TV Türkiye Müdürü
Mete Göknel	BOTAŞ Eski Genel Müdürü
Osman Göksel	BTC ve NABUCCO Koordinatörü

Timur Göksel	Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani	Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
Habib Hürmüzlü	ORSAM Ortadoğu Danışmanı
Numan Hazar	Emekli Büyükelçi
Doç. Dr. Pınar İpek	Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Dr. Tuğrul İsmail	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Dr. İlyas Kamalov	ORSAM Avrasya Danışmanı
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar	Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç. Dr. Şenol Kantarcı	Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Selçuk Karaçay	Vodafone Genel Müdür Yardımcısı (Türkiye)
Doç. Dr. Nilüfer Karacasulu	Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman	Fatih Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Yrd. Doç. Dr. Şaban Kardaş	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Doç Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli	Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Aleksandr Knyazev	Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek, Kırgızistan)
Prof. Dr. Erol Kurubaş	Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Talip Küçükcan	Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
Arslan Kaya	KPMG, Yeminli Mali Müşavir
Dr. Hicran Kazancı	Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
İzzettin Kerküklü	Kerkük Vakfı Başkanı
Doç. Dr. Mustafa Kibaroğlu	Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa	Bağdat Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Mahir Nakip	Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör Vekili
Doç. Dr. Tarık Oğuzlu	Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Prof. Dr. Çınar Özen	Ankara Üniversitesi, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
Murat Özçelik	Türkiye Cumhuriyeti Bağdat Büyükelçisi
Doç. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üni. İktisat Bölümü
Dr. Bahadır Pehlivantürk	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Prof. Dr. Victor Panin	Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya)
Doç. Dr. Fırat Purtaş	Gazi Üni. Uluslararası İlişkiler Bölümü TÜRKSOY Genel Sekreter
Prof. Dr. Suphi Saatçi	Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
Ersan Sarıkaya	Türkmeneli TV – (Kerkük, Irak)
Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Sirkeci	Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
Dr. Aleksandr Sotnichenko	St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
Dr. Irina Svistunova	Rusya Strateji Araş. Merk Türkiye-Ortadoğu Araş. Masası Uzmanı
Doç. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Gazi Üni. Uluslararası İlişkiler Bölümü
Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin	Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Mehmet Şüküroğlu	Enerji Uzmanı
Doç. Dr. Oktay Tanrısever	ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Prof. Dr. Erol Taymaz	ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampusü Rektör Yardımcısı (KKTC)
Prof. Dr. Sabri Tekir	İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
Dr. Gönül Tol	Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü (ABD)
Doç. Dr. Özlem Tür	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
M. Ragıp Vural	2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
Dr. Ermanno Visintainer	Vox Populi Direktörü (Roma-İtalya)
Dr. Umut Uzer	İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
Prof. Dr. Vatanyar Yagya	St. Petersburg Şehir Par. Milletvekil, St. Petersburg Üni. (Rusya Fed.)
Dr. Süreyya Yiğit	ORSAM Avrasya Danışmanı

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Bülent Aras	Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi
İlker Aytürk	Bilkent Üniversitesi
Recep Boztemur	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Katerina Dalacoura	Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
F. Gregory Gause	Vermont Üniversitesi (ABD)
Fawaz Gerges	Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Ahmet K. Han	Kadir Has Üniversitesi
Raymond Hinnebusch	St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Rosemary Hollis	City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Bahgat Korany	Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
Peter Mandaville	George Mason Üniversitesi (ABD)
Emma Murphy	Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Hasan Kanbolat	ORSAM Başkanı
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar	Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Dan., Ahi Evran Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Böl. Başkanı

Mithatpaşa Caddesi 46/6 Kızılay-ANKARA
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr